

Redactie:
Teun Baarspul

Redactie adres:
Gen. Cronjéstraat 42 rd
2021 JJ Haarlem
e-mail: teunbaarspul@hotmail.com
tel: 023-5264624

NIEUWSBRIEF VAN DE BEVERWERKGROEP NEDERLAND-VZZ NO. 12, NOVEMBER 2003

Voor u ligt dan eindelijk de Castor van 2003. Sinds het vorige nummer is er in Nederland, maar ook vlak over de grens, veel gebeurd op bevergebied. Gestaaft breidt de populatie zich uit.

De redactie

LET OP: Gegevens uit deze nieuwsbrief mogen alleen worden gebruikt na toestemming van de auteurs.

LANDELIJKE BEVERSPORENDAG

De werkgroep heeft dit jaar – op 8 maart 2003 - de eerste beversporendag georganiseerd.

Deze dag heeft tot doel beverwaarnemingen buiten de bekende verspreidingsgebieden nader te onderzoeken en contacten te leggen met geïnteresseerden op de betreffende lokaties. Door jaarlijks een beversporendag te organiseren hoopt de werkgroep een netwerk op te bouwen van contactpersonen -met kennis van bevers-, die een tot twee keer per jaar op deze verspreide locaties kijken naar verse sporen.

Hoewel het hier gaat om zeer verspreide waarnemingen, is het interessant om de ontwikkeling van de bever buiten de gebieden met bekende populaties te volgen, omdat deze losse waarnemingen iets zeggen over de snelheid en de mogelijkheden van bevers om zich te verspreiden. Bovendien kan een dergelijke waarneming het begin vormen van een nieuwe vestiging.

Op 8 maart hebben werkgroepleden en lokale

contactpersonen gezocht naar knaagsporen, opgangen, holen en burchten. De resultaten van deze speurtocht zijn in tabel 1 verwerkt. Tabel 1 geeft een overzicht van alle beverlocaties buiten de gebieden met bekende populaties. In de meeste gevallen kon de aanwezigheid van bevers opnieuw worden bevestigen. Alleen in de Krimpenerwaard lijkt het dier dat daar enkele jaren voorkwam te zijn verdwenen. Aan de gevonden sporen is niet af te leiden of solitaire dieren (Klein Profijt, Andelst), inmiddels gezelschap hebben gekregen.

De werkgroep hoopt dat op de beversporendag van volgend jaar – 6 maart 2004 – alle bovenstaande locaties kunnen worden bezocht. Daarbij is ook uw hulp nodig. Werkgroepleden kunnen op deze dag kennis maken met bijzondere plekjes beverhabitat en het netwerk van beverkenners kan op deze manier verder worden uitgebreid. Hopelijk zal de lijst van locaties de komende jaren alleen maar langer worden!
Albin Hunia

Tabel 1: Locaties van bevers in Nederland, waarnemingen in het kader van de beversporendag.

Provincie	Locatie	Bezocht	Beversporen	Contact persoon
Gelderland	Gelderse Poort	-	-	...
	Kil van Hurwenen	8 maart 2003	1 burcht, 2 kunstburchten, knaagsporen	+
Utrecht	Blauwe Kamer	(half maart 2003)	-	+
ZuidHolland	Klein Profijt (nabij Rhooen)	8 maart 2003	Burcht, knaagsporen	+
	Krimpenerwaard	(december 2002)	Geen sporen meer	+
	Dordtse Biesbosch	-	-	+
Brabant	Sliedrechtse Biesbosch	-	-	+
	Brabantse Biesbosch	-	-	+
	Andelst	8 maart 2003	Burcht, knaagsporen	...
Limburg	Worm	-	-	...
	Roer	-	-	...
	Swalme	-	-	+
	Leudal	-	-	...
	Gelders Nierskanaal	-	-	...
Flevoland	Natuurpark Lelystad	8 maart 2003	Holen, burchten, knaagsporen	+
	Almere	-	-	+
	Larserbos	-	-	+
	Hoge Vaart	(half maart 2003)	Burcht, knaagsporen	+
	Oostvaardersplassen	-	-	+
	Ketelmeer?	-	?	-

TELLINGEN IN FLEVOLAND

In Flevoland is het de laatste maanden druk geweest. Op zaterdag 1 en 8 maart hebben vrijwilligers van Landschapsbeheer Flevoland en de Beverwerkgroep alle burchten weer eens nagelopen en is gezocht naar nieuwe burchten.

De meeste burchten leken, gezien de verse takken op de burcht, nog steeds bezet en in het natuurpark Lelystad werd een nieuwe burcht gevonden. De wat vage aanwijzing dat er bevers actief waren bij Biddinghuizen kon niet bevestigd worden. Hier is geen burcht gevonden, maar wel hele oude knaagsporen. Ze zijn er dus wel eens geweest. Langs de Hoge Vaart is het al jaren erg rustig met bevers. De oevers zijn dan ook beschermd met betonnen damwanden zodat de bevers daar ook niet veel te zoeken hebben. De Provincie is deze oevers echter aan het aanpakken. Eerst het traject tussen Almere en de Hoge Knarsluis en dit jaar het traject Hoge Knarsluis en de Larservaart. Op dit laatste traject is in februari gestart met de aanleg van bevervriendelijke oevertrajecten: stukken oevers waar de bever straks een burcht kunnen gaan bouwen. Een dergelijke oever bestaat uit een kommetje achter de damwanden met een smalle opening naar de vaart. De beveroever is steil en zandig zodat het makkelijk is om een burcht te graven en te bouwen. Het is net alsof de bevers duidelijk willen maken dat het oeverbeleid van de Provincie gewaardeerd wordt, want op 13 maart werd de eerste burcht gevonden precies op de grens van beide oevertrajecten en in mei werd een tweede burcht langs de Hoge Vaart gemeld. In totaal zijn er nu 11 burchten bekend in Flevoland.

Bevertelling

Het aantal bevers binnen en buiten het Natuurpark breidt zich, sinds de ontsnapping van drie exemplaren in 1990-1991, langzaam uit en verspreidt zich met name in de driehoek Lelystad, Almere en Zeewolde. Sinds 1999 worden er jaarlijks in juni en juli tellingen gehouden om de ontwikkeling van de Flevolandse beverpopulatie in de gaten te houden. Deze tellingen beginnen om 20.00 uur en eindigen rond 23.00 uur. Tijdens de tellingen noteren de waarnemers de tijd waarop de bever verschijnt en weer verdwijnt, waar hij vandaan komt en zijn gedrag. Verder wordt er gekeken hoe oud de bever ongeveer is. Na de tellingen wordt gekeken welke waarnemingen van dezelfde bever zouden kunnen zijn. Op die manier wordt het minimale aantal waargenomen bevers bepaald.

Dit jaar zijn er 15 vrijlevende bevers geteld; één meer dan vorig jaar. Van deze vijftien zijn er zeven in het Natuurpark Lelystad en acht in de rest van Flevoland geteld. Daarnaast zitten er binnen het Natuurpark nog minimaal zes bevers binnen het omheinde terrein. Bijna bij alle bekende burchten zijn bevers gezien en bij sommigen burchten is er een indicatie van jongen. En dat allemaal dankzij de ontsnapping van drie bevers.

Jeroen Reinhold

NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN DE GELDERSE POORT

Er zijn voor de bevers in het gebied van de Gelderse Poort twee toch niet onbelangrijke gebeurtenissen te melden. Allereerst is in de herfst van 2002 daadwerkelijk gestart met de uitzetting van negen Elbebevers in Kreis Wesel (Duitsland). Daarnaast zijn er dit jaar reeds drie bevers het slachtoffer geworden van het verkeer.

Na jarenlange voorbereiding is het Ingo Büning en zijn medewerkers dan eindelijk gelukt de noodzakelijk toestemmingen te verkrijgen voor uitzetting van de eerste bevers in Kreis Kleve. De twee families zijn uitgezet in kunsthutten in het grote complex van grindgaten (Diersfordter Waldsee) op de noordoost oever van de Rijn op ca. 25 km van Emmerich. Twee jonge bevers zijn tijdelijk opgevangen in een raster en zullen dit jaar worden vrijgelaten. In dit gebied zal op den duur door verdere afgravingen een enorm complex van plassen ontstaan (nu reeds ca. 140 ha plas). Dit plassengebied sluit aan bij de Gelderse Poort, getuige de aanwezigheid van een bever afkomstig van de Gelderse Poort het vorige jaar. Helaas is dit dier op een dijktraject bij een moeilijke passage in het verkeer verongelukt. Omdat de uitgezette dieren verder niet zichtbaar zijn gemerkt, zal het lastig zijn om het resultaat goed te volgen en om vermenging met de dieren van de Gelderse Poort te onderkennen.

Vrij snel na het uitzetten is een dier verongelukt in de omgeving. We zijn natuurlijk zeer benieuwd of deze uitzetting voor de bestaande populatie van de Gelderse Poort ook een impuls zal zijn om verder te groeien.

Begin januari werd een doodgereden bever ontdekt op de oprit van de brug over de Oude Rijnstrang te Herwen. Getuige de afmetingen zou het om een jaarling gaan. Het is raadselachtig waarom dit dier, dat al eerder op dit wegtracé werd gesignaleerd, hier overstak. De territoriale bevers ter plekke maken er gebruik van een 75 m lange buis onder de weg door, terwijl de dieren van een tweede territorium simpel onder de ruime brug over de Oude Rijnstrang doorzwemmen. Het is niet uit te sluiten dat het verongelukte dier door de aanleg van een pijpleiding op 100 m afstand van de brug is misleid. Tijdelijk werd door de werkzaamheden de doorgang door de Strang ernstig versperd.

Eind januari werd een dode bever aangetroffen op de weg langs de Ooijse Graaf. Dit keer een volwassen exemplaar (nog geen sectie verricht). Twee jaar geleden werd op ditzelfde punt ook al een bever door het verkeer gedood. Deze weg ligt op de grens met Duitsland midden tussen twee wateren op een waterscheiding. De Ooijse Graaf (een oude rijnstrang) aan de Nederlandse zijde is door bevers gekoloniseerd, terwijl recent ook verderop aan Duitse zijde bevers zijn gesignaleerd. Dit zal dus een kwetsbare passage blijven.

Eind mei verongelukte een vermoedelijke jaarling op de weg door de Lobberdense Waard. Dit is een toegangsweg tot twee steenfabrieken en een aantal woningen. Ter plaatse maakte de bever gebruik van een pas in gebruik zijnde wissel tussen een diep, nog in bedrijf zijnde zandgat en oude tichelputten. Normaliter maaken de dieren van de aanwezige bevergroep gebruik van een brede duiker onder dezelfde weg, gelegen tussen oude tichelputten. Deze duiker lag nu droog en werd niet gebruikt. Het is waarschijnlijk dat de oevers van het zandgat nu aantrekkelijker worden vanwege wilgenopslag en dat de bever de kortste doorsteek naar de andere plassen over de weg ontdekte.

Evenals de oversteek bij de Ooijse Graaf zal de laatste oversteekplek ook wel een permanent karakter krijgen. Het lijkt zinvol om bij dit soort passages maatregelen te treffen om verdere slachtoffers te voorkomen.

Het is verder toch van belang dat gemeenten (provincies?) en beheerders op de hoogte zijn van de aanwezigheid van beschermde soorten in hun streek. Er kunnen niet maar zonder meer binnen belangrijke beverleefgebieden ernstig storende tijdelijke werkzaamheden worden uitgevoerd.

Freek Niewold

Altterra, Wageningen

freek.niewold@wur.nl

0317-477877

BEVERS IN LIMBURG

Aan het eind van afgelopen winter en het begin van het voorjaar zijn de drie uitzetlocaties van bevers in Limburg bezocht om vast te stellen of er nog bevers aanwezig zijn en te zoeken naar burchten en holen. Kennis over aanwezigheid en ligging van dergelijke dagrustplaatsen is van belang om in de zomer bij te kunnen observeren om zo het aantal dieren te bepalen en om te achterhalen in hoeverre er jongen geboren zijn.

In het Leudal werden op beide uitzetlocaties (een paar met een jong en een paar zonder jongen) sporen van bevers aangetroffen. Bovendien werd hier een volwassen bever gezien. Er werden opvallend veel geurmerken aangetroffen, in totaal ruim 220 stuks. Dit geeft aan dat de bevers aan soortgenoten goed te kennen willen geven dat het hun territorium is, waarmee geconcludeerd kan worden dat de dieren de uitzetplekken als hun nieuwe thuis hebben geaccepteerd. Er werden geen burchten aangetroffen en maar één enkel hol. Gezien de hoogte van de oevers zullen met name holen gebruikt gaan worden en die zijn in dit gebied zeer moeilijk te vinden.

Op de derde uitzetlocatie (paar met drie jongen uitgezet) in het Geldernsch-Niers-Kanaal is de situatie anders. In november werd in Broekhuizen (andere kant van de Maas) het vrouwtje doodgereden. Waarschijnlijk had zij het uitzetgebied verlaten om de nieuwe omgeving te

verkennen. Een fenomeen dat je vaker bij uitzettingen ziet: even rondkijken en dan weer terug naar de familie. Vervolgens verliet het mannetje de uitzetlocatie om voor korte tijd bij Arcen op te duiken. Van de drie jongen werden af en toe twee jongen waargenomen. Geurmerken zijn hier nog niet aangetroffen. Dit wil niet zeggen dat de overgebleven bevers het gebied niet als hun nieuwe thuis accepteren. Het geeft eerder aan dat er in de omgeving geen andere bevers voorkomen waartegen het territorium eventueel verdedigd zou moeten worden.

De bevers laten een uitgebreide voedselkeus aan boom- en struiksoorten zien. Er werd aan de volgende soorten in mindere of meerdere mate vraat geconstateerd: amandelwilg, Amerikaanse vogelkers, éénstijlige meidoorn, fijnspaar, gewone es, grauwe wilg, grove den, haagbeuk, hazelaar, klimop, ratelpopulier, ruwe berk, schietwilg, zomereik en zwarte els.

Deze zomer zal moeten uitwijzen hoeveel bevers er op de uitzetlocaties aanwezig zijn en of er jongen geboren zijn. Geïnteresseerden die willen meehelpen om in de mooiste beekdalen van Noord- en Midden Limburg de bevers te tellen kunnen informatie opvragen bij v.dijkstra@vzz.nl. De tellingen zullen eind juli en augustus plaatsvinden.

Vilmar Dijkstra

BUITENLANDS NIEUWS : BEVERS UITGEZET IN VLAANDEREN

In april gebeurde in de Vlaamse Dijlevallei ten Zuiden van Leuven een herintroductie van bevers. Tot voor kort waren hier een 3 tot 5-tal solitaire bevers aanwezig. Deze kleine populatie was niet levensvatbaar en stond dus op het punt om uit te sterven.

Aangezien de natuurbehoudsector in Vlaanderen herintroducties en restockings nog steeds niet als een volwaardig natuurbeschermings- en ontwikkelingsinstrument beschouwen, hebben enkele beverbeschermers dit herintroductieproject zelf uitgevoerd.

Bij deze herintroductie werden een 20-tal bevers verspreid over de Vlaamse Dijle- en Laanvallei uitgezet. Koppels of zwangere vrouwtjes werden in een kunstburcht uitgezet om ze te stimuleren in de directe omgeving te blijven. Voorlopig lijken de eerste resultaten positief.

Jorn Van Den Bogaert

MEDEDELING:

Gezien de drukke werkzaamheden rond het internationale beversymposium heeft het bestuur besloten de Ledenvergadering een jaar op te schorten.

OVERIG BEVERNIEUWS

Bever langs de Noord

Afgelopen winter kwamen enkele meldingen van een bever in de Lek (Rijn) bij Schoonhoven. Ook ten oosten daarvan bleek de bever zich te hebben opgehouden, gezien de vraat die daar is geconstateerd. Inmiddels lijkt (waarschijnlijk) hetzelfde dier meer tot rust gekomen en heeft een burcht gebouwd langs de Noord bij Ridderkerk. Nu maar hopen dat er een partner bij komt om voor nageslacht te zorgen.

Vilmar Dijkstra

PLAATJES! PLAATJES! PLAATJES!

De redactie zit verlegen om plaatjes om de Castor mee te illustreren. Daarom aan de leden de vraag om foto's en/of tekeningen van, bevers, beverhabitat, knaagsporen, etc. naar het emailadres van de redactie te sturen. Ook cartoons ed. zijn meer dan welkom. Alvast bedankt.

Teun Baarspul

AGENDA

Landelijke beversporendag

Plaats: Geheel Nederland

Datum: 6 maart 2004

Informatie: Albin Hunia (020-6896195)

CASTOR

Nieuwsbrief van de Beverwerkg

Heeft u een email-adres? Gee